

1927

ZBORNİK

FEBRUAR

JASELCE

KATOLIŠKI MESEČNIK ZA SLOVENSKE OTROKE

Koliko si nabral naročnikov?
Koliko truda si vložil za propagando?
Ali si januarsko številko razdelil tako,
da je prišlo po nekaj izvodov v vsako
vas, v vsako selo, tudi najbolj raz-
daljene kočje?

Celoletna naročnina 6 lir

1 izvod 50 stotink

KATOLIŠKA TISKARNA - GORIZIA, RIVA PIAZZUTTA 18

MLADINI

KS. MEŠKO:

Zbrani spisi: Ilustriral Milko Bambič. S sliko
avtorjevo. Uvod napisal dekan in pisatelj
Venceslav Belè.

Navadna izdaja 5 L

Gosposka izdaja 8 L

IZŠLA V KATOLIŠKI KNJIGARNI - - GORIZIA - VIA CARDUCCI N.º 2

Z B O R N I K

SVEČENIKOV SVETEGA PAVLA

Prelat dr. Fr. Grivec:

Častimo apostola edinstva!

Kako naj častimo sveta brata Cirila in Metoda?

To vprašanje najbolje rešimo, ako odgovorimo na vprašanje: Zakaj naj častimo sv. Cirila in Metoda? Zgodovina apostolskega delovanja sv. Cirila in Metoda, njuni učenci in častilci (med njimi A. M. Slomšek) nas učijo tole:

1. Sv. Ciril in Metod sta apostola krščanske vere. Goreče in požrtvovalno sta širila pravo vero, preganjala zmoto in nevero; imela sta živo, trdno in stanovitno vero. Kadar je v nevarnosti naša vera, kadar se Bogu zahvaljujemo za dar prave vere, spomnimo se sv. Cirila in Metoda!

2. Sv. Ciril in Metod sta apostola krščanske veseljnosti in cerkvene edinosti. Ko je njun rojak (in Cirilov učitelj) Fotij pripravljaval podlago za cerkveni razkol, sta bila sveta brata vprav na poti v Rim, kjer sta pokazala vdanost vesoljni krščanski edinosti s središčem v Rimu. Mollila in delala sta, da bi Slovani ostali vdani nerazdeljeni vesoljni Kristusovi cerkvi. To je bila oporoka sv. Cirila, ki je pred svojo smrtjo (869) v Rimu goreče molil, naj bi Bog Slované ohranil v edinosti vere in cerkve. To je bila gotovo tudi najsrčnejša želja in vodilna misel sv. Metoda. Tako so duhovno oporoko sv. Cirila in Metoda razumeli njuni učenci, ko so ob Metodovi rakvi pogrebne cerkvene molitve opravili v latinskem, grškem in staroslovenskem jeziku. Odtod si moremo razlagati, kako da je ravno ta misel tako razločno izražena v bogoslužnih molitvah, ki jih katoliški in nezedinjeni Slovani vzhodnega obreda že od najstarejših časov molijo v čast sv. Cirilu in Metodu. »Sv. Ciril in Metod, prosita Vladarja vseh stvari, da vse slovanske narode utrdi v pravi veri in ver-

ski edinosti, pomiri (spravi) svet in reši duše naše.« Podobna misel je izražena v starih glagolskih in latinskih bogoslužnih knjigah.

3. Apostolska gorečnost za vesoljno cerkveno edinost in za spravo med krščanskim Vzhodom in katoliškim Zahodom je vodilna misel slovanskih apostolov, to je *ideja ciril-metodijska*.

Sv. Ciril in Metod sta bila velika apostola božje-človeške Kristusove ljubezni in glasnika onih vodilnih krščanskih misli, ki so v prvih krščanskih stoletjih prenovile svet in vzgojile enotno družino krščanskih narodov. Božje-človeška Kristusova ljubezen je središče in vir verske prenovitve: ista Kristusova ljubezen nas mora po zgledu naših apostolov nagibati k delu za vesoljno krščansko edinost.

Ciril-metodijska ideja (misel) sprave med krščanskim Vzhodom in katoliškim Zapadom je torej v zvezi z najglobljimi krščanskimi resnicami in z glavnimi viri verskega življenja, zato pa tudi v živi zvezi z vodilnimi mislimi novejšega katoliškega gibanja za versko prenovitev; za prenovitev v Kristusu, za spravo med stanovi in za sporazum med krščanskimi narodi.

Slab častilec sv. Cirila in Metoda bi bil, kdor bi ime in življenje slovanskih apostolov hotel uporabljati v ta namen, da bi netil mržnjo proti tujim narodom, ki so radi posebnih zgodovinskih razmer nasprotovali sv. Cirilu in Metodu. Slovanska apostola sta bila oznanjevalca krščanske ljubezni, miru in sprave. V tem duhu vseobjemajoče vesoljne krščanske ljubezni ju moramo častiti.

4. Sv. brata sta vzor krščanskim množem in mladeničem. Sv. Metod je kot knez cele pokrajine spoznal, da bode mogel le potem dobro vladati, ako najprej v sebi in potem še v drugih utrdi pravo krščansko značajnost in požrtvovalnost; iz tega namena je šel v samostan, kjer se je posvetil molitvi in samozatajevanju.

Kot misijonar in nadškof se je res izkazal kot moder poglavar in nenavadno spreten organizator. Vzor krščanskim možem!

Sv. Ciril je prelep zgled šolski mladini. V velikih nevarnostih na cesarskem dvoru je ohranil neomadeževano nedolžnost; dasi je bil eden prvih učenjakov onega časa, je bil vendar vedno zelo ponižen. Obenem je pa bil odločen in poln apostolskega duha. Zgled krščanskim mladim, preprostim in učenim! Angelsko nedolžni, pa tako junaški sv. Ciril, po čigar stopinjah je posvečena naša domovina, je primeren zaščitnik nabožnih društev (Marijinih družb i. dr.).

5. Celó naš jezik in naša krščanska izobrazba nas spominja apostolske gorečnosti svetih bratov in nas opominja, naj ostanemo zvesti sveti veri in naj ne pozabimo ločenih bratov. Sveta brata sta zato postala ustanovitelja staroslovenske književnosti, da bi mogla Slovane navduševati za krščanske vzore in jih vzgajati v krščanski požrvovalnosti. Zato sta zaščitnika krščanskega prosvetnega dela, vzor krščanskim učiteljem in katehetom.

Verno ljudstvo svetnikom v čast zida cerkve, kapelice in oltarje. Zakaj je sv. Cirilu in Metodu posvečenih tako malo cerkvâ in oltarjev? Ali naj bosta slovanska apostola še zdaj prezirana zato, ker sta se žrtvovala za prezirane Slovane? Pripravimo jima častno mesto v srcih vernega ljudstva, postavljajmo jima oltarje v vernih srcih, da se bo bolj dvignilo tudi vidno čiščenje apostolov. Poglejmo, kako drugi narodi časte svoje apostole!

Ob grobu sv. Cirila so pobožni Rimljani noč in dan prižigali luči in nad grobom so naslikali njegovo podobo. Tako naj bo naše življenje podoba, posnetek življenja sv. Cirila in Metoda. Naša živa vera naj nikoli ne ugasne; sveti naj tudi tistim, ki so se od nje ločili in naj jim pomaga, da najdejo pot k pravi veri in k vesoljni cerkveni edinosti, da bi se vsi, ki jih družijo sveti spomin slovanskih apostolov, zedinili v ljubezni in veri sv. Cirila in Metoda.

„Vendar bodi Mahničju odpuščeno!“

Letošnji koledar »Goriške Matice« je prinesel na uvodnem mestu članek »Ob dvajsetletnici smrti Simona Gregorčiča«. Spis je zaradi svoje tendence pomemben, ker kakor žarka luč razsvetljuje celo »Goriško Matico«, razkriva miselnje skupine, ki se je v zadnjih dveh letih zbrala za tem podjetjem. K temu programatičnemu članku prinašamo sledeče programatične misli in opombe. Napisali smo jih po vestnem in zrelem preudarku iz treh stvarnih razlogov: 1. Duhovščina, ki je zrastle iz Mahničeve šole in hranila sebe in narod s katoliškimi socialnimi idejami — ki jih je Mahnič zasejal med Slovence — je moralno dolžna, da brani spomin Mahničev in velike njegove nauke pred napadi. 2. Ko odbijamo napad na Mahničja, branimo stoletno kulturno in socialno delo katolicizma med Slovenci, branimo resnico pa tudi ugled duhovskega stanu. 3. Ob tej priliki pa smo dolžni tudi prašati, kaj je z »Goriško Matico«, kakšne so njene namere, v kakšnih rokah je nje vodstvo. Iz teh razlogov smo napisali sledeče besede.

* * *

V prvem delu članka pisatelj ugotavlja: »... da so Mahničevi napadi ovirali in uničevali Gregorčičevo pesniško delovanje. Dejstvo je in ostane, da je Mahnič kriv izgube mnogih Gregorčičevih pesmi.« To mnenje skuša pisatelj dokazati s citati iz starih letnikov »Slovenca« in iz Gregorčičevih pisem. Vmes na vpleta vrsto napadov na takrat delujoče duhovnike.

Vprašanje ki ga je pisatelj tu načel, je čisto literarno-zgodovinske narave. Po naši skromni vednosti ni pisatelj prinesel niti enega novega elementa k poznavanju tega problema. Če bi ga, bi spis spadal v strokoven list. A to ni glavno. Značilno in za nas odločilno je to: Zakaj je »Goriška Matica« menila, da najlepše proslavi spomin na Gregorčiča, — če razpošlje med tisoče bravcev

oster in neosnovan napad na Mahniča? Kakšno vzgojno narodno delo vrši ta družba, ko prikazuje slovensko duhovščino ko morilko Gregorčičevega genija? Za misleče ljudi je namen jasen: Koledarju »Goriške Matice« so vtisnili na čelo pečat bojne knjige, ki naj širi nezaupanje in odpor proti velikanskemu socialnemu delu, ki ga je Mahničev krog započel in ki ga slovenska duhovščina nadaljuje. —

Popolnoma jasno stopa ta tendenca na dan v oceni Mahničevega dela. Zakaj je Mahnič dvignil zastavo katolicizma? Ali zato, ker je v svoji vesti in v svojem velikem duhu začutil kategorični imperativ, naj reši svoj narod pred idejno kugo liberalizma? Koledar »Matice« pravi:

»Nemčija je odnekaj silila do Adrije. En pogoj za zmagoviti pohod do Jadranskega morja je bila germanizacija narodov med Nemčijo in Adrijo. Med temi narodi so bili tudi Slovenci. Avstrija je v svoji zaslepljenosti skušala sezidati nemški most do Adrije z germanizacijo Slovencev. Da bi se bila ta namera izvršila čimprej, je bilo treba zanesti med Slovence prepir in razpor ter preprečiti po vsaki ceni uvedbo slovenskega bogoslužja na Slovenskem To dvojno nalogo je poverila avstrijska vlada doktorju Jakobu Missiji, ki je bil dne 14. junija leta 1884. imenovan ljubljanskim škofom. Zvest oproda ljubljanskega škofa je bil dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja v Gorici.«

Tako je koledar »Goriške Matice« prinesel na dan staro, bedasto, stokrat ovrženo laž, da sta duševna velikana Missia in Mahnič bila . . . raznarodovalna agenta nemške vlade. Kaj briga pisca orjaško kulturno delo katoliškega prepورا med Slovenci, kaj mu mar verske organizacije, ki so se pod dihom Mahničeve pomladi razcevele, kaj mu mar podvig združništva, društev, ljudske kulture, dobredelnih ustanov, sijajni polet slovenske kulture — kar je vse privrelo iz enega studenca, iz katoliških shodov, ki so se vršili v znamenju Mahničevega duha! Vse to delo sta po

mišljenju »Goriške Matice« započela protislovenska agenta = provokaterja Missia in Mahnič . . .

In dalje obtožuje Matičin koledar:

»Pričelo je ločenje duhov: to je sejanje razpora med sinove istega naroda. Razdelila sta Slovence v vernike in nevernike ter netila med njima prepir in razdor. Sovraštvo je med njimi zagorelo z največjim plamenom. Velike zasluge z »ločitev duhov« si je pridobil Mahnič s svojim »Rimskim katolikom«. Prof. Ivan Dornik trdi naravnost, da je strogo ločitev duhov izpeljal Mahnič z »Rimskim katolikom.« Da bi oslabil narodni čut in navdušenje za narodnost, je Mahničev »Rimski katolik« trdil, da narodnost izvira iz greha, da je narod le abstraktna izmišljotina, da domoljubje ni dostojen predmet poezije.«

Mahnič je torej zagrešil te-le zločine: 1. sejal je prepir, razdor, sovraštvo med Slovenci. On ni sejal resnice, ne, širil je prepir . . . 2. Mahnič je skušal slabiti narodno zavest, da bi Nemci lažje preko trupla slovenskega naroda prodrli do Adrije. In slovenska duhovščina, ki se ponašaš, da si izšla iz Mahničeve šole — tudi skušaš sejati prepir in slabiti narodno zavest . . . To je logični zaključek teh trditev, ki gredo v tisočerih primerkih med množice.

In še dalje:

»Okoli Velike noči l. 1890. je bilo ločenje duhov izvršeno; med Slovence je bil prepir in razpor zanesen in s tem je bila prva naloga Missije izpolnjena.«

Po mnenju »Goriške Matice« veliki, res knežji in plemeniti nadškof Missija ni imel naloge, voditi Cerkev, duše pasti. Ne, prišel je ko emisar dunajskega dvora, z naročilom, da zaseje razdor.

Nato pisec opisuje »boj proti slovenskemu bogoslužju«.

»Mahnič je bil tudi v boju proti slovenskemu liturgičnemu jeziku zvest pomagatelj Missijev.« »Cirilo = metodejski obred je »Rimski katolik« proglasil za znak poganstva in je trdil: Cirilo = metodejski obred je bistven znak poganstva absolutne, brezbožne narodnosti.«

Ta trditev je absurdna in je Mahnič nikoli ni postavil. Bistven znak paganstva je, da paganstvo oznanja politeizem, da uči zmote...! da se paganstvo neprestano pojavlja v zgodovini narodov, zdaj v tej zdaj v drugi obliki, tako da je poslednji njegov izrastek liberalizem. S takimi podtaknjenimi absurdnostmi skuša pisec premakniti orjaškega filozofa Mahniča!

In sedaj pride najlepši cvet:

»S pomočjo Mahničevo in z izdatno vladno podporo je Missia v kratkem zatrl zahteve po slovenskem bogoslužju ter izpolnil tudi drugo nalogo, ki jo je sprejel od avstrijske vlade.

Za delom je prišlo plačilo: Missia je bil imenovan leta 1898 goriškim knezom in nadškofom in je dosegel 19. junija istega leta kardinalske čast. Tudi Missijev pomagač Mahnič je prejel za svoje delo plačilo: leta 1897 je bil imenovan škofom na Krku.«

Globoka žalost mora prešiniti vsakega slovenskega in hrvatskega duhovnika, ko sliši to težko obrekovanje dveh velikih vzornikov naših. Missia in Mahnič sta dobro opravila svoj rabeljski posel; in gospodar, dunajski dvor, ju je po zaslugi poplačal. To veliko zgodovinsko laž širi »Matica« po tisočernih slovenskih hišah! Podjetje, ki so ga Mahničevi učenci zgradili, ki ga je slovenska duhovščina spravila k razmahu — si drzne tako očitno in sramotno blatiti spomin škofa Mahniča, velikega mučenika, ki je življenje dal za svoj narod!

V zadnjih odstavkih člankar — ugledna goriška oseba iz stare šole — trdi, da se je Mahnič kot škof spreobrnil in da je postal naroden. Zaključuje svoj spis tako:

»Zato bodi Mahniču odpuščeno, kar je v prvi zmotni dobi svojega delovanja pod tujimi vplivi grešil v politiki in v slovenskem slovstvu.«

Ne! Velikemu buditelju in lučonoscu katoliških idej Antonu Mahniču slovenski liberalci — četudi par duhovnikov to misli — nikoli ne bodo odpustili, da je še o pravem času prišel kakor vihar,

ki razžene megle, da prisije solnce božje resnice tudi v javno življenje.

Slovenski duhovniki pa bomo znali z dejanji dokazati, da ne dopustimo blazniti svojih škofov in katoliškega gibanja. To naj sobratje pokažejo tudi nasproti »Goriški Matici«. Računi so čisti: Kdor še ni vedel, more zdaj otipati, da je »Goriška Matica« liberalno podjetje. — Drugi račun je ostal še odprt: Kdo je zakrivil, da je to še pred malo leti krščansko podjetje prišlo v roke liberalcev? Tudi ta račun bomo izterjali.

To smo dolžni načelom, za katera živimo, dolžni smo to spominu škofov Missije in Mahniča, dolžni smo pa tudi svoji vesti.

Pastoralni pomenki.

Duhovnik in adoracija.

V katoliški Cerkvi je vse prelepo, sveto in božje, da jo mora duhovnik gorko ljubiti ter se bojevati zanjo, da celo, umirati, če je potrebno. Pravi biser, središče, življenjska moč naše Cerkve je presveta Evharištija.

V Najsvetejšem je Kristus Jezus postavil spomenik ljubezni v svoji Cerkvi. Zakaj? »Kdo bi se čudil, da nam je Kristus zapustil spomenik? Ali ni v resnici pozabljivost najpoglavitejša človeška napaka? Dokler imamo pred očmi ljudi in stvari, še malo mislimo nanje in jih ljubimo. Čas hiti. Ločiti se moramo od njih. Ostanemo samo še obledeli spomini. Da, še najvažnejših dogodkov, najplemenitejših ljudi, kako medlo se jih spominja drugi ali tretji rod? Zato se trudi človek, da premaga pozabljivost. Kleše kipe, zida piramide... postavlja spomenike ter jim beseduje: »Grem, še nekaj ur, pa bom preminul; ostanite in poskrbite, da spomin name ne umre!«

Zato se ne čudim, da je zapustil Jezus Kristus spomenik. Če bi Gospod še tako spešno in blagodejno deloval, še toliko neizbrisnih sledi ostavil, bi ljudje vseeno pozabili Nanj, ako ne bi bil zapustil trajnega in očevidnega spomenika. Ker je Jezus poznal pozabljivost človeškega srca, je počakal do svojega slovesa. Ko se je poslovitev približala, je govoril: Hoc facite in meam commemorationem!« Te duhovite in mnogomiselné besede je zapisal učeni msgr. Emil Bougoud.

P. Bourdaloue pravi: »Ni je solidnejše pobožnosti kot obiskovanje sv. Rešnjega Telesa; ni je pobožnosti, ki bi bila primernejša nameram Jezusa Kristusa; ravno tako ni pobožnosti, ki bi bila za nas zveličavnejša in koristnejša kot adoracija.«

Ivan Kovačič.

Šivilje in nespodobna noša.

Šivilje si poskušajo pridobiti odjemalk, si prizadevajo priporočiti svojo delavnico, pokazati svojo umetnost s tem, da se same oblačijo po najnovejši modi ter se kažejo okrog za reklamo kot živi vzorci. Toda marsikatera odjemalka ne sodi šivilje po njeni nespodobni reklami, temveč po njenem resničnem delu in po plačilu, ki ga zahteva, ter presodi, da je pametneje, da se obrne k drugi šivilji, ki se sicer skromneje oblači, a tudi skromneje računa in boljše dela. Večkrat pa tudi noče odjemalka imeti kar na slepo za vzorec po najnovejši modi oblačene šivilje, ki je večkrat nižjega stanu in ubožnejša od nje.

O tem ne bi pa niti govoril, ako ne bi šivilje mislile, da morajo nesramnost nespodobne noše kar mogoče pristno in neprikrito na svojem telesu kazati, in sicer natančno tako, kakor je naslikano v zadnjem modnem časopisu, ki je njim evangelijski. Zato so navadno šivilje na deželi in v malih mestih in trgih prve, ki si dovole tako prosto obleko ter s tem nespodobno nošo v tistem kraju vpeljejo. Take šivilje greše, lahko tudi smrtno greše! Naj si pridobe s svojo najnovejšo modno nesramnostjo tudi še toliko odjemalk, zaslužek, ki si ga na ta način pridobe, nosi pečat greha.

A še več! Dekle si želi n. pr. naročiti novo obleko; pride k šivilji in ta ji zelo uslužno pokaže vzorec v modnem časopisu. Dekletu pa ne ugajajo globoki izreži pod vratom in čez tilnik, kratko krilo in kratki rokavi ter pretesna obleka; zato popraša šiviljo, ali bi se ne dal ta vzorec nekoliko predelati in izpremeniti. Šivilja pa odvrne s strokovnjaško samozavestjo: »Sedaj je moda tako; nobena ne dela sedaj drugače! Če izpremenim le kaj ma-

lega, ne spada več k celoti in cela obleka je potem pokvarjena. Sram bi me bilo, če bi jo kdo videl. Boljše ženske, ki kaj razumejo, bi rekle: Pri tej šivilji si že ne dam nobene obleke napraviti, ker ne ve prav nič, kaj je moda.« Pametno dekle bi taki šivilji odgovorilo: »Naj si torej pa tiste »boljše« ženske dajo pri vas napravljati obleko, jaz si bom poiskala pa drugo šiviljo.«

Ako si sama šivilja, ne stori ničesar, kar bi kakorkoli moglo pripomoči, da bi se nespodobna noša dalje širila. Nikar ne misli, da se moraš ravnati v vsem natančno po modnem časopisu! Ako imaš tudi nekaj odjemalk manj, nič ne de; imaš pa tudi toliko greha manj in toliko mirnejšo vest. — Ako bi pa zahtevala od tebe kaka ženska, da ji napravi nespodobno obleko, povej ji kar naravnost, da ti se ne ukvarjaš s pohujšljivo nošo. Ako ženska nato odide, pusti jo! Ako bi ti pa bilo živeti v kraju, kjer bi na ta način res ne našla več zaslužka, drugam preseliti se bi pa tudi nikakor ne kazalo, potem bi smela tako obleko delati, a le pod pogojem, da bi bila obleka, ki bi jo morala delati, taka, da bi tista, ki bi jo nosila, lahko sama zakrila njene pomanjkljivosti, ako bi hotela. Ako bi tega ne storila, padla bi vsa krivca nanjo. — Usmiljeni Bog pa te obvaruj take sile in potrebe! — Ako bi pa katera zahtevala od tebe, da ji naredi obleko, katere pomanjkljivosti bi sploh ne bilo mogoče zakriti, potem moraš biti pa pripravljena, raje stradati in beračiti ali si drug poklic izbrati, kakor da bi svojo vest in svoje roke omadeževala z izdelovanjem pohujšljive obleke.

Imejmo odprte cerkve!

Vselej sem nevoljen, kadar pridem do kake cerkve, v katero želim vstopiti, pa jo dobim zaprto. Mislim seveda le cerkve, v katerih se hrani presveto Rešnje Telo. Ali imajo vero, si mislim, kdo je tukaj notri, ali je nimajo? Jezus se že tako dosti zapira v ječe tabernaklja; ni treba, da bi mu poleg tega še iz naših cerkev napravljali ječe. Ali gre duhovnik, ki tako trdo drži svojega Boga pod ključem, kedaj čez dan sam pogledat

v cerkev? Če nikdar, bogme, kje je vera, kje ljubezen, kje hvaležnost do Onega, ki samo za nas noč in dan živi, ki se duhovniku posebe vsak dan daruje in zanj umira?!... Ako pa on sam pozna to dolžnost, zakaj ne privoščiti tega tudi drugim?!

Saj nikdo ne gre noter, se morda izgovarja. — Seveda, ker jim ti nikdar ne polagaš na srce te sladke dolžnosti do Boga.

Pa morda cerkev stoji bolj na samem. — No, če bi tudi trumoma ne hodili, kaka dušica bi se vendar časih zgubila v cerkev. *Vsaj priložnost mora biti ljudem dana*, da pridejo ob vsaki uri podnevi pred svojega Boga, sicer kažemo, da nimamo vere, ali da se vsaj ne zavedamo vere, ali da se vsaj ne zavedamo dosti, kdo je v cerkvi.

Morda pa strah pred tatovi zapira cerkev. — No, skušnja uči, da podnevi veliko ne kradejo po cerkvah.

Dostop do našega Boga na sedežu milosti v cerkvi bodi vedno in vsakomur prost!

Gospodarske zadeve.

D. D.

Orglarska šola.

Organistov ni! Skoro v vseh cerkvah goriške okolice bomo kmalu imeli nove orgle. Kdo pa bo orglal? Tudi iz raznih časnikarskih poročil o orglah razberem že ta refren. Še celo kritiki že postavljenih orgel se ozirajo v svojih ocenjevanjih na to dejstvo. Čemu nam bodo posebno modernejše orgle, ko skoro nimamo ljudi, ki bi se na priproste razumeli? Kaj bo naš organist z dvema manualoma, ko še enega komaj zmore?

Nimam namena, da bi se v tem članku spustil v razpravljanje o orglah, kakšne naj bodo, katerega sistema itd., niti ne mislim kritizirati ne postavljenih orgel in njihovih mojstrov, niti raznih ocenjevalcev. To pa hočem poudariti, sobratje, da se tu pa tam morda premalo zavedamo, da spadajo orgle med najdragocenejše lastnine cerkve, ki jim je treba posvečevati že nekoliko več pozornosti. Orgle so spomenik naše kulture in čez desetletja, ko ne bo več nobenega izmed nas med živimi, bodo orgle še stale in pričale tudi o kulturi naše današnje duhovščine.

Ali naj tu dokazujem duhovnikom šele nujnost in potrebo petja pri mašah in cerkvenih obredih? Dolžnost duhovnikov, da poskrbi za cerkvi dostojno petje, ki naj bi bilo v resnici Bogu in navsezadnje tudi občini in ljudstvu v čast in veselje!

Nujno potrebujemo torej organistov!

Želimo si vzornih organistov, takih, ki bodo dušnemu pastirju v pomoč, mož, ki bodo imeli zraven glasbene izobrazbe tudi smisel za praktično katoličanstvo, ki se bodo s srcem postavili v službo naših načel in živeli pozitivno krščansko življenje.

Te želje moramo udejestviti!

Ustanovimo orglarsko šolo združeno s konviktom, v katerem bodo imeli gojenci pod strogo disciplino potrebno vzgojo. Začnimo z desetimi gojenci. Šola naj bi trajala 2 ali 3 leta. Čez tri leta bomo imeli že 10 dobrih organistov in vsako nadaljnje leto nekaj novega naraščaja. Sed cum quibus?

Morda bi kazalo dati orglarski šoli zadružno obliko? Nabrali bi deležev po 100 lir od cerkva, med duhovniki in dobrimi laiki. Cerkve in imovitejši bi gotovo radi plačali za tako važno ustanovo tudi več deležev. S tem bi imela orglarska šola tudi svojo trdno pravno podlago.

Naš prevzvišeni nadškof je že davno dal besedo, da bo v slučaju ustanovitve določil za vzdrževanje šole prispevek, ki bi ga morale v sorazmerju s premoženjem in dohodki plačevati vse cerkve naše nadškofije. Prepričan sem, da bi pristopile tudi cerkve, ki pripadajo sednim škofijam.

Obiskovalci orglarske šole bi morali tudi sami kaj prispevati. Učnih moči bi našli brez posebnih težav. V začetku bi si pomagali s prostovoljci, ki bi sodelovali iz požrtvovalnosti. Računati moramo pa na to, da bo treba učitelje plačevati. Ne smemo pozabiti, da je treba vzporedno razmišljati tudi o rešitvi vprašanja organistovskih plač.

To je nekaj kratkih osnovnih misli, ki jih sobratom predlagam v pretres. Naj bi o tem razmišljali in razpravljali pri svojih sestankih, naj se še kdo oglasi v

Zborniku in Bog daj, da bi v kratkem imeli orglarsko šolo, ki bi dobro uspevala in nam vzgojila dobrih, vzornih organistov.

J. D.

Pogodba s cerkovnikom.

Duhovnika v življenju obiskujejo različnejše bridkosti. Tudi mi smo otroci trpljenja. Mnogo križev pa imamo s cerkveniki. Razpletô se celi romani. Naše življenje zagreni cerkvenik, ki nima cerkvenega duha, ampak liberalnega. Morda tudi Ti, dragi sobrat, trpiš s cerkvenikom čudakom, svojeglavcem, pijancem in ošabnežem. Imel sem takega cerkvenika, ki je zaslužil brco. Pet let sva orala težko, z mnogimi žrtvami. Vsak teden sem se moral jeziti. Stokrat sem se moral vgrizniti v jezik in molčati, ali pa se z »bikom« bosti. To je nekaj neprijetnega. Po večkratnem prerekanju sva slednjič spregla cerkveniški voz.

Navel bom glavne napake, ki jih je zaskrivil naš »gospod« cerkvenik. Svojemu cerkveniku nisem smel ukazovati, temveč pokorno molčati in sam delati. Bil je krst. Na vasi je stal cerkvenik, a ni hotel iti h krstu, temveč je šel v gostilno na pol litra. Nekaj časa čakamo. Sporočimo, naj pride, a ni hotel. »Gospod« cerkvenik je prvič zmagal. Krstil sem brez njega. Bilo je previdenje. Prišel je v cerkev s fantičem, dal mu je luč, ko sem že vzel Najsvetejše in molil. Nota bene: Bolnica je bila porodnica. Šlo je vse na prevaro. Posvarjen v obeh slučajih je dejal: h krstu nisem prišel, ker je botra nečistnica in »z Bogom« nisem hotel iti, ker sem v sovraštvu z ono hišo. Naš kompare ga je lomil tudi na druge načine. Pripravljaj je tudi hostije. Moko je kupoval na različnih krajih. Ženske je zaničeval, ker so pogosto prihajale k sv. obhajilu. Izjavil je: »Nikoli ne morem dovolj hostij speči.«

Naš cerkovnik je znal tudi imenitno lagati. Ne smeš misliti, dragi sobrat, da je bil prazne glave. Kaj še! Znal je lagati kot pes teči. Šopek neveste, ki ni hotela pred nekaj leti njega za moža, je vrgel iz

cerkve. Kot pade ptiček z drevesa, ko ga ustrelj lovec, tako je frčal šopek z Marijinega oltarja. »Gospod« je bil pa tisti krivični navihanec, ki je to »zaukazal«. Tako je trdil. Še tisti teden se je zvedelo, da je šopek zginil kot kafra. Zvečer priredeta v župnišče s solznimi očmi 2 sestri ter prosita gospoda za razgovor. Precej neprijetna zadeva za gospoda oskrbnika. Imel je pa k sreči priče, da ni on nikdar govoril, naj se šopek odstrani, temveč ravno nasprotno naročil je, naj se prilije vode v posodo, da ostane dalje časa svež. Preiskava je dognala, da je vse maslo delo lažnjivega cerkovnika. Njegova duša je nosila srd nad nevesto, ker ni hotela ž njim pred poročni altar. Našemu cerkveniku tudi zvon ni bil všeč, zato je tako zvonil, da ga je slednjič ubil, a plačal ga ni, temveč je moral vikar od hiše do hiše nabirati denar za prelitje zvona. Velikemu altarju ni prizanesel. Razbil je mramornato ploščo. Svojemu očetu je dejal, da je Aleluja padla na altar ter je razbila mramor. To je bil čudež! Lesena Aleluja je ostala nepokvarjena, altar kamenit se je ubil. Take zgodbe naj pa pripoveduje cerkvenik otrokom, ne pa župnikom.

Cerkveno starešinstvo je zahtevalo od cerkvenika službeno pogodbo. A naš prebrisani cerkvenik jo ni hotel podpisati, temveč je skakal okrog možstarešin, da bi prečrtali podpise ter tako razveljavili službeno pogodbo. Konec komedije je bil, da je gospod upravitelj nekega večera zaprl zakristijo in zvonik.

Gospod vikar je poklical na razgovor starešinstvo in vaške župane. Možje so sklep potrdili in izvolili drugega cerkvenika.

Prvi del šaloigre je končan. Sedaj začnem pripovedovati drugi del komedije.

Vojska se začne. Cerkovnik je general. Advokat naj bo pa pomočnik s adjutant. Dajmo ga vikarja, ki cerkvenike odstavlja. Poštar je bil tako srečen, da je smel prinesiti pismo od advokata, ki grozi s tožbo. Cela duhovnija je zvedela za to pismo, ko je g. vikar v cerkvi povedal. Cerkvno starešinstvo je v večjem pismu navedlo 10 vzrokov odstavitve, ki so

imeli vsi dokaze. Advokat ni na pismo več odgovarjal. Drugič je poskusil »gospod« cerkvenik s tožbo, ko smo delili pobêr med oba cerkvenika. Prêjel je plačo za 2 meseca, a zahteval je za 2 meseca in pol. Zopet se je vzbudilo v srcu cerkvenika maščevanje in želja po tožbi. Slednjič se je premislil in sprejel plačo in utihnil in gospod vikar se je oddahnil in je po tej vojni sklenil z vsakim cerkvenikom takoj ob nastopu narediti službeno pogodbo. Stori tudi ti tako, pa boš videl, da bo edino pravilno.

Cerkvena vojna odškodnina.

To sitno vprašanje se razvija za cerkvena oskrbnîštva sicer počasi, toda za komisarijat v Trevîžu in njegove urade po drugih pokrajinah — pravijo — normalno, ako ne prehitro. — Naših pritožb in zahtev ne bom ponavljal, povem kratko, kar sem izvedel na komisarijatu pri kom. Ravà dne 7. febr. t. l.:

1. Na skupno spomenico »Zbora svečenikov sv. Pavla« niso hoteli odgovoriti, ker bi bil odgovor presplošen in ne bi nikogar zadovoljil. Glede **stranskih altarjev** so mnenja, da cerkvam v načelu pritičejo. Toda, če se gleda na duh postave o vojni odškodnini, ki ni, da bi se **dejanska škoda povrnila**, ampak le, da bi se cerkve toliko vzpostavile, da bi bile sposobne za službo božjo, je mnenja komisarijat, da vsaka že vzpostavljena cerkev javi število prebivalcev, zistemiziranih duhovniških mest in velikost cerkve in potem **bodo določili za vsak slučaj posebej potrebo in število stranskih altarjev**. Za novo zidane cerkve je preskrbljeno, da se jim da staro število altarjev, kakor kaže praksa.

2. Glede **ulivanja zvonov** je komisarijat razdelil delo raznim tvrdkam. Če tvrdke delajo počasi, je razlog v tem, ker morajo surovine kupovati v tujini in jih vsled visoke valute predrago plačevati, zato zategujejo delo. Opozorim pa, da sem interveniral v nekem slučaju za takojšnje ulivanje zvonov, pa — niso bili niti še naznanjeni, da sploh **manjkajo**. Administratorji dveh, treh cerkva, glej te, da bo vse v redu. Gre za ljudski in

cerkveni kapital, za katerega smo kot upravitelji odgovorni!

3. Urgiral sem **izplačevanje vojne odškodnine za premičnine**. Nismo mi krivi, reče g. Ravà, če gre tako počasi. Mi moramo imeti vse in točne podatke, kaj so cerkve že prejele in natura ali v denarju — in če podrejeni uradi v Gorici in drugod, zlasti Genio v Trstu in Finančna intendantca zavlačujejo odgovore — nismo mi krivi. — Čč. gg. dušni pastirji naj slede svojim prošnjam od stopinje do stopinje.

4. Opozoril sem, da se cerkvam **odmerja prenizka vojna odškodnina**. To ni od nas — komisarijata — odvisno, ampak od dotičnega informacijskega urada. Zato je silno težko doseči povisek pri vojni odškodnini. Tako ni bil prvi korak napravljen v znamenju pravičnosti.

5. Osebna naročila sporočim prizadehim; moram pa povdariti, da je težko posredovati **enemu za več cerkva**, ker postane za **referente** zadeva presitna, če morajo kot »kavalirji« skakati v arhiv za vsako cerkev in za različne predmete posebej in to v zelo kratkem času in hitro. Tu mora biti na nogah ves aparat!

6. Com. Ravà je ljubeznivo izjavil: mi smo tu zaradi vas. Pridite in smo vam na razpolago. Po možnosti vam ugodimo.

7. Zelo priporočljivo je, da se vsak dušni pastir **osebno zavzame za svoje pravice** pri komisarijatu. Com. Ravà je zelo vljuden in potrpežljiv — mnogo bolj kot pa njegova okolica. Dosegel sem tudi za svojo stvar povoljne uspehe. Za uspeh sem se priporočil † škofu A. M. Slomšku!

Da ste mi zdravi in korajžni!

Fr. Švara.

Delo v zboru

Črniška dekanijska konferenca.

V preteklem letu 1926. smo imeli pet konferenc — za to leto izjemoma malo. Udeležba vedno dobra. — Kot stalno duhovno čitanje rabimo lepo knjigo »Walter, Der kath. Priester«. — Važnejše obravnave so bile: 1. Poročilo o uspehu mi-

sijske tridnevnic. Izrekla se je tu želja, naj se ta tridnevnic prenese raje na binkoštni čas. 2. O izdelovanju cerkvenih računov. 3. Plačevanje cerkovnikov in organistov od strani občine. 4. O šolskem vprašanju (začetek).

Zadnja konferenca 27. I. 1927. je bila »iztirjevalna«. — Po praktičnih »kartelah« g. dekana smo poravnali vse davščine, miloščine itd. Glede »duhovske hiše«, ki naj se po ukazu sv. očeta sezida v vsaki škofiji (gl. Fol. Eccl. 1926.), je bila misel konference, naj bi to zadevo vzel v roke »Pio sovevno«, če treba z zvišanjem udnine. Ker si zaradi naznanitve procesij oblastvom na dan konference nismo bili na jasni — se sobratom sporoča tukaj, da je po čl. 24. nove postave o javni varnosti res treba naznaniti procesije tri dni poprej — ne več županstvu — ampak na kr. kvesturo v Gorici. (Ponatis teh novih postav naj si vsak kupi v K. T. D.)

Važen referat je bil »o najemninških pogodbah« — kako jih sestaviti, da se zadosti cerkvi in drž. predpisom. (Hrani g. dekan.) Gosp. dr. Brumat Mirko nam je poročal v kongresu škof. delegatov U. M. Cleri v Bergamu, o Dej. sv. Detinstva, Razš. sv. vere in sv. Pavla ter o bratovščini sv. Cirila in Metoda. Sklenili smo povsod vpeljati sv. Detinstvo ter preiti na drugo bratovščino, ker tudi v tem ima le organizirano delo uspeh.

Ajdovščina, dne 3. februarja 1927.

Tajnik Jos Fon.

Iz »Zbora«.

Msgr. dr. Ličan se je odpovedal starostovanju; nadomestuje ga msgr. A. Berlot. Sprememba se je izvršila tudi v uredništvu »Zbornika«, katero je prevzel soobr. Stanko Stanič.

2. Ukrenili so se koraki glede »Bogoljuba«.

3. Z nabavo novih orgel naj se počaka do strokovnjaške ocene dosedanjih in dveh še v delu se nahajajočih orgel. Ker misli »Zbor« poklicati dva nepristranska veččaka glede orgel, so ona cerkvena oskrbnitva, ki nimajo še orgel, naprosena, da prispevajo z denarnimi prispevki k toškom.

Iz uprave »Zbornika«.

Sobratu A. S. se z ozirom na izredno slabe gnotne razmere zniža naročnina na 15 L. Soobratom na Beneškem pa na 10 L letno.

Redde, quod debes!

Ob sklepanju računov za Alojzijevo proslavo smo doznali, da večina duhovnij še ni povrnila stroškov za poslane pole. Tudi naša prošnja za blagohotne prispevke, ki naj bi služili kot potnina zastopniku mladeničev v Rim, je večidel ostala brez odmeva.

Zato tem potom opozarjamo č. duhovnijske urade, da naj vsaj stroške za poslane pole poravnajo. Skupni stroški znašajo 1367 lir. Kdo naj jih plača? Čč. sobratje imajo izrecno dovoljenje, da te stroške lahko poravnajo iz cerkvenega. Torej — ne čakati. Denar pošljite na ordinariat!

Škofijski odbor za Alojzijevo proslavo.

Zakaj?

Sobratje so vprašali, čemu je uprava »Jaslec« poslala februarsko številko tudi zasebnikom, naročnikom »Malega lista«. To je storila le enkrat, v reklamne namene, da bo list absolutno vsepovsod znan. Torej ne bo to v škodo skupnega nabiranja gg. poverjenikov.

Uprava »Jaslec«.

Za duhovniški naraščaj.

V Trstu obstoji močna in cvetoča ustanova, ki skrbi za gmotno podporo slovenskim dijakom. To je Dijaška matica. Vodijo je mladino ljubi vseh struj. Priporočamo Dijaško matico — in toplo prosimo gg. duhovnike, da bi: 1. po možnosti podpirali Dijaško matico; 2. vpisali ubožne dijake v to organizacijo in sicer tako, da pošljejo zanje 10 lir na naslov: Dijaška matica, Trst, Via Fabio Filzi 10. — Zakaj samo cni dijaki, ki so pravilno vpisani, imajo pravico, prositi za podporo. — V teh zadevah daje pojasnila Dijaška zveza (dr. Janko Kralj, Gorica, Via Orzoni 36 A).

Memento mori.

Na Vrhniki je 9. januarja t. l. umrl sobrat Josip Stržinar, bivši župnik na Katinari pri Trstu. Služboval je v Klancu, v Lokvi, na Kontovelju, slednjič je župnikoval na Katinari 22 let. Leta 1925. je šel v pokoj ter se preselil v rojstno Vrhniko. Pokoj njegovi duši!

Razgled po svetu.

Priobčuje Stanko Stanič.

Ovire za unijo. — Nov cerkveni kurz na Vzhodu. — Francija za redove. — Enakopravnost katoličanov na Angleškem. — Boj zoper porno grafijo, kino in plese. — Katoliško leposlovje med Nemci. — Versko življenje v Jugoslaviji.

Dne 10. januarja je sv. oče Pij XI. pri zasebni audijenci italijanskih katoliških visokošolcev imel znamenit govor o uniji. Poudaril je s sila odločno besedo, da je prva, »sedanjim časom najbolj odgovarjajoča naloga katoličanov delo za združenje ločenih skupin z edino resnično in pravo Cerkvijo«. Sv. oče se obrača proti Vzhodu in med drugim svareče pravi: »Naravnost neverjetne so zmote in govorice o katoliški cerkvi, ki krožijo med ločenimi brati v orijentu. *Toda tudi pri katoličanih često ne najdemo pravega ocenjevanja ločenih bratov, bratskega umevanja in zaupnosti.*«

Te znamenite besede imajo načelno veljavo za ves katoliški svet, a posebno so še naslovljene na katoliške narode, ki mejijo na pravoslavni svet. Zakaj ravno v zadnjem času se kaže, da del katoličanov, ki so zašli pod vpliv nacionalsizma, gradi v obmejnih deželah ovire uniji. Posebno del poljskih katoličanov ni doumel velikanskih načrtov vladajočega papeža. — Iz Vilne prihaja vest, da je vplivni arhimandrit Morozov odpadel od grško-katoliške Cerkve in se »vrnil« v pravoslavje. Znani katoliški publicist vitez pl. Lama piše, da nekateri poljski krogi s svojim zaničevalnim obnašanjem naravnost potiskajo unijate v pravoslavje. Tako je novembra 1926 vseučilišni profesor Konieczny, duhovnik iz Vilne, v javnem predavanju »o uniji, cerkvi in državi« trdil, da je unija škodljiva, da ovira politizacijo, da ustvarja nezanesljive grško-katolike. Zato naj pravoslavci prestopajo le v latinski obred (kar nasprotuje določbam sv. stolice)! Za unijate niti enega duhovskega poklica! — Veliko vznemirjenje so vzbudili sklepi konference za unijo, ki so se je udeležili poljski škofje obmejnih škofij. Grško-katoliški jezuitje in bazilijanci so vložili na konferenco spomenico s prošnjo, naj bi duhovščina latinskega obreda podpirala delo grško-katoliških sobratov za unijo. Spomenica je ostala brez učinka. Od te konference so bili izključeni vsi grško-katoliški škofje in celo njih metropolit Scepticky. Še huje je za-

del unijate drug sklep: Bazilijanci, najbolj za služben unijatski red, so izključeni iz vseh obmejnih škofij, razen vzhodne Galicije. Leon XIII. je začel svoje velikopotezno delo za unijo s tem, da je ta red reformiral z benediktinskim pravilom; bazilijanski red je vzcvetel in je hrbtnica katoliške Cerkve grškega obreda. — Sveta stolica te razmere dobro pozna. Vidi, da je najprej treba ustvariti novo mišljenje o uniji, novo pojmovanje, ki temelji na ljubezni, prosti vsakih nacionalnih pomislekov. Zato hoče, naj redovi vzgoje v doglednem času četo delavcev, ki bodo šli v ta zapuščen vinograd in zanesli novega duha in pobude v pastirovanje med unijati in med pravoslavci, ki se vračajo. Zato je tudi znamenito delo slovenskega učenjaka dr. Grivca našlo tako toplo in prisrčno priznanje svete stolice, ker postavlja vse delo za unijo na nove temelje.

Te težke razmere, ki so jih deloma povzročili kratkovidni katoličani, so dale sv. očetu povod, da je spregovoril o uniji tako odločno besedo. Papež je obenem imenoval za nuncijskega v Varšavi nadškofa mons. Pelegrinettijskega, ki je v svoji službi v Belgradu zaslovel kot mož izrednega takta in širokega razgleda po slovanskem svetu. Značilno je, da mons. Pelegrinettijskega poznajo mnoge briške družine, ki jih je ta idealni duhovnik — takrat še kanonik v Južni Italiji — v begunstvu oskrboval in slovensko spovedoval. Njegovo imenovanje pomeni, da sv. stolica želi, da bi tudi poljski katoličani z vnemo podpirali delo za unijo.

V Franciji so meseca decembra 1926 protestantski in liberalni vseučiliški profesorji podpisali zelo zajemljivo vlogo na ministrstvo, ki se takole glasi: »Gospod predsednik! Podpisani se sicer priznavajo k različnim političnim in filozofskim strujam, vendar so se iz narodnih oziroma dobrega prepričali in enoglasno odločili zahtelevati, da se dovolijo novicijske francoskim redovom, kateri delujejo v latinski Ameriki. Podpisani so po lastni izkušnji prepričani, da je delovanje teh redov važen pogoj za moralno in umstveno uveljavljanje francoskega duha v latinski Ameriki«. Podpisanih je 43 vseučiliških profesorjev, pisateljev in politikov, med drugimi tudi nekateri židje. Lepo spričevalo za katoliške redove!

V Angliji je že iz starih časov sem postavodajata katoličane zelo omejevala, tako v cerkvenih obredih, kakor v javnih službah. Katoliške cerkve

še zvonov niso smele imeti! Sedaj je pa angleška zbornica vse te postavbe ukinila in uvedla popolno enakopravnost med katoličani in anglikanci. Samo tri stvari so še ostale po starem: 1. katoličani so izključeni od nasledstva na angleškem kraljevem prestolu; 2. katoličan ne more biti kancelar lordske zbornice; 3. četudi so katoličani cerkveni patroni, ne morejo imenovati anglikanskih župnikov na anglikanskih župnijah. V zbornici je ta nova postava prodrla brez ugovora. Celo angleški nadškof iz Canterbury je glasoval za postavbo verske enakopravnosti. Samo v odseku, kjer se je ta postavba pripravljala, je lord Bertie podpiral prepoved evharističnih procesij katoličanov. Ostal je osamljen! Letos bo po stoletjih za vstajenje Gospodovo v Londonu zapel prvič katoliški zvon, katerega so pa morali šele uliti.

Nemci so kljub dolgotrajnim vladnim krizam spravili pod streho važno poštavo proti umaznemu slovstvu. Postava je tako stroga, da zadoštuje že navadna ovadba knjige na pristojno komisijo, da je knjiga prepovedana do definitivne odločitve komisije. Postava zadeva pa samo mladino, za odrasle je vse dovoljeno. Zato se je začela v »Berliner Tagblatt« debata, kdo se sme šteti med mladino. Debata se je končala s predlogom Franca Bleisa, da je smatrati za mladino vse državljane, kateri še niso izpolnili 17. leta. Kdor bi prodajal umazano slovstvo tej mladini, se ga ne kaznuje z globo, ampak samo z zapornom. Bomo videli, kaj poreče k temu predlogu postavodajavec!

Španski škofje so začeli odkrit boj zoper nezamoralnost v kinematografu in gledališču. Škofje tudi izrecno z imenom naštevajo po svojih škofijah kinematografe in gledališča, katera je greh posecati. Ravnotako dajejo navodila katoliškim časnikom za razlikovanje med moralno in nezamoralno reklamo.

Avstrijski episkopat je v skupnem odloku prepovedal nekatere plesse. V prvi vrsti prepoveduje vse plesse eksotičnega izvora, kateri nimajo drugega namena nego vzbujati strasti. Dokaz zato je obleka plesalk, akcije telesa pri plesu, groteskna godba ali pa spremljajoče nenravno petje. Episkopat izrecno poudarja, da s tem niso mišljeni vsi moderni plesi, ker nekateri izmed teh ne kažejo gori imenovanih znakov. Katoliška, sportna in telovadna udruženja so z veseljem sprejela to prepoved.

Leposlovne knjige so mnogo duš skvarile in pogubile, dobre leposlovne knjige, ki družijo umetnost s krščansko resnico, so pa luč, ki mnoge pripelje k Bogu. Nemci v rajhu in v Avstriji so praznovali te dni 60-letnico Karla Mutha. Kdo je Karl Muth? Organizatorični stvaritelj katoliške lepe knjige med Nemci! Rojen v Wormsu leta 1867. je že kot visokošolec z žalostjo ugotovil grozno inferiornost nemških katolikov na literarnem polju. Postavil si je za življenjsko nalogo uveljaviti katoliški element v nemški književnosti. Po velikih bojih je leta 1903. ustanovil literarno revijo »Hochland«. Kmalu je ta list postal žarišče katoliškega idealizma na literarnem polju. Muth je revijo tako spretno vodil, da je v kratkem času postala eno najboljših in najuglednejših književnih glasil moderne Nemčije. Vzgojil je tako nov rod katoliških književnikov, ki so danes popolnoma kos nemškemu protestantskemu slovstvu. Na Dunaju mu je s konkurenco pomagal dr. Richard Kralik s svojim listom: »Gral«.

V Sloveniji versko življenje cvete, a preko gotove meje posebno v moškem svetu ne more. Odkar je šel svetnik Janez Kalan v Nemčijo, se ves čas trudi izpodbiti prepričanje kranjske duhovščine, češ, da so Slovenci še najbolj praktično veren narod v Evropi. Stavi jim ponovno pred oči globoko evharistično življenje nemških mož, kakor ga opazuje na Vestfalskem. G. Kalan ima popolnoma prav. Zdi se pa, kakor da bi vsi skupaj ne mogli razumeti, da je med Nemci podlaga vsemu temu stroga in resnična verska šola z lastnimi na katoliških učiteljskih vzgojenimi učitelji. Če bi hoteli Nemce resno doseči, bi morale katoliške stranke od države priboriti versko šolo in učitelje iz katoliških učiteljskih semenišč. Do tedaj pa je ves trud duhovnikov le versko obramben bolj nego versko stvariteljski. Sploh bi morala biti za ves katoliški politični pokret cna temeljnih zahtev: verska šola.

Mesto Belgrad čudovito hitro raste in katoliški živelj postaja vedno močnejši. Belgrajski škof Rodić se trudi z organizacijo župnij in zidanjem katoliških cerkva. Decembra je posvetil frančiškanski samostan in kapelico sv. Antona. Katolicizem uživa v Belgradu velik ugled in popolno enakopravnost.

Naše naloge v svečanu.

Posvetimo svoje delo!

Katoliško delo na Primorskem doživlja težke čase. Molimo z zaupanjem in vztrajnostjo, da Bog blagoslovi naše napore. Priporočimo katoliške organizacije, katoliški tisk, vse katoliške javne delavce posebni priprošnji služabnika božjega Antona Martina Slomška. On je bil najvzornejši slovenski socialni delavec. Prosimo ga, da naj prosí Boga za brambo katoliškemu delu, ki je sicer pomanjkljivo in polno človeških hib, a iz ljubezni do Boga započeto in vodeno.

»Naš čolnič«.

Duhovništvo mora biti prvo, ki podpira vsak versko-vzgojni pokret mladine. Če velja to za delo v verskih in prosvetnih organizacijah, velja tembolj za razširjanje lista kakor je »Naš čolnič«.

V pogovoru s sobrati smo bili vsi enotnega mnenja, da je letošnji »Čolnič« res vreden priporočila. Postal je vzoren družinski in vzgojni list, ki je nujno potreben. Kot je razvidno iz vsebine prve številke, bo list prinašal zelo poučne in pestro pisane članke iz liturgike. Kako zelo prijemerni so taki članki! »Slovenski Goffine« je pošel in je zastarel. Kdo bi si ne želel lepih, v srce segajočih opisov cerkvenih obredov, ki jih s pridom uporabljajš tudi v šoli, zlasti zadnja šolska leta! — Ostala vsebina je poučna in zabavna. Pregljeva povest obeta postati glasen memento naši mladini. Zelo umestna je rubrika »Zrna«, kjer sobrat Rupnik v prikupljivem stilu obdeluje vprašanja iz apologetike. Znabiti bi bila oblika pisem primernejša!

Kot sem doznal pri upravi, je bilo celo med sobrati nekaj takih, ki niso bili niti naročeni na »Naš čolnič«. Ne vem, ali bi to imenoval zanižnost ali sramoto! Sobratje veste, da je v Trstu začel izhajati tudi neki družinski list z naslovom »Naš glas«. Povesti ne obetajo nič primernege. Zdi se, da bo list plaval v nasprotnih vodah. Če mu bi Vas opozarjal na dolžnost!

S soslednjimi sobrati smo »Naš čolnič« priporočili v cerkvi in nabrali precej naročnikov. Tudi Marijine družbe zelo rade čitajo ta mladinski

list. Zadnje čase se bojimo za »Bogoljub«. Sobratom je znano, da se listu delajo velike ovire in da ni gotovo, ali bo redno mogel dohajati. Treba je misliti naprej! Nekateri so mnenja — tudi jaz sem med njimi — naj bi »Naš čolnič« prepustil v skrajnem slučaju primeren prostor Marijinim družbam. Kakor sem informiran, je uredništvo radevolje pripravljeno to storiti. Naj bo še toliko pomislekov, vendar ostane jasna resnica, da bodo zamejni listi vedno težje dohajali. Zdi se mi tudi nekam čudno, da na vse kriplje podpiramo marsikatere liste — domače pa prepuščamo lastni usodi.

Popolnoma objektivno je moje priporočilo: »Čolnič« moramo širiti, ker je tega v resnici vreden in potreben!
Sobrat z dežele

Lani navzdol, letos navzgor!

Namreč naša Mohorjeva družba. Lani je padlo število članov za 1100, letos mora poskočiti vsaj za 3000! Agitacija ne bo težka. Knjige so že same agitirale! V pravi čas so prišle. Poviška ni bilo. Vse nasvete in pritožbe in želje poverjenikov je odbor upošteval. Zdaj je dolžnost sobratov, da sprožijo agitacijo — in sicer po zaupnikih za frakcije. Družba ima grozne težave, ko prejema denar in naročila šele na jesen. Treba je takoj spomladi pobrati glavno žetev. — Pri tem delu nas krepčka pogled na letošnje knjige: ali ni to pravi apostolat? Sveti Mohor in služabnik božji A. M. Slomšek, čuvajta našo družbo in pomagajta nam!
N.

Naš uvodnik.

Uvodni članek smo ponatisnili iz knjige prelata mons. Grivca »Sv. Ciril in Metod«. Ta knjiga je prvi sistematični, znanstveno in posebno še teološko zanesljivi življenjepis obeh svetnikov. Stane 10 lir in obsega 180 strani.

Izdajatelj: Zbor svečnikov sv. Pavla.

Oblastvom odgovarja: Stanko Stanič.

Tiska: Katoliška tiskarna v Gorici.

JOSIPINA PODGORNİK
RESTAVRACIJA (CENTRAL)
v GORICI, CORSO VERDI 32
Se priporoča p. t. rojakom. — — —

Andrej Mavrič
Gorica, Gosposka ulica št. 3

Bogata izbira domačega in inozemskega sukna. — Velika izbira kožuhovin. Lastna krojačnica moških in ženskih oblek.

Naša zavarovalnica **L'Union**
se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.

Moderna tvrdka
in skladišče cerkvenih predmetov

FRANC LEBAN
GORICA - VIA DUOMO št. 7

Priporoča preč. duhovščini že izdelane cerkvene predmete, kakor: svečnike, svetiljke, kelihe, moštrance, srebrne in kovinaste itd. ••••• Popravljajo se že rabljeni predmeti s pozlačevanjem in posrebovanjem v ognju.

Delo solidno. Cene brez konkurence.

JAKOB ŠULIGO
urar in zlatar

GORICA - Via Carducci 19 (Gosposka ulica)

Zaloga najboljših švicarskih ur „UNION“ in „ALPINA“.

MARIJA V SENCI NAŠIH DNI

Šmarnice

Pred veliko nočjo izda K. T. D. v Gorici **Šmarnice**, ki jih je spisal domač duhovnik. Šmarnice bodo obravnavale sedmero poglavitnih grehov in sedmero čednosti ter — — — najvažnejša vprašanja družinskega življenja

K. T. D. v Gorici je izdalo sledeče nove knjige:

Ura češčenja v čast Najsvetejšega Zakramenta L. 0:50

Ura češčenja v čast Matere božje — — — L. 0:50

Ura češčenja v čast Srca Jezusovega — — — L. 0:50

JOSIP KERŠEVANI

Gorica - Piazza Cavour 9 - - - - Stolni trg 9 desno - Gorica

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramafonov, samokresov, pušk ter vseh potrebščin k navedenim predmetom

GLAVNO ZASTOPSTVO DVOKOLES „BIANCHI“

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

Brata Abuja - Gorica

ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
- - - in istrskih vin. - - -

JOSIP LIPICER

izdelovatelj
cerkvenih posod, o-
rodja in lestencev

v Gorici

ulica Morelli štev. 17

Posrebuje in pozlačuje v
ognju in prenavlja stare
predmete po kar se da
nizki ceni. Splošno lastni
izdelek.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih
potrebščin.

JOSIP CULOT

GORICA - RAŠTEL 2

Trgovina na drobno in na debelo igrač
in devocionalij. - - - Specialitete športnih
oprem in sandalov.

Katoliška tiskarna

Gorica - Vrh Placute 18

Ali vršite zanjo propagando?

GIUSEPPE MASSIG - Gorica - Corso Verdi štev. 18

ZALOGA TRANIN

Bogata izbira volnenega in svilenega blaga, sukna za gospode, perila, volne, žime, ter
Cene zmerne! kurjega in gosjega perja. Cene zmerne!